

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

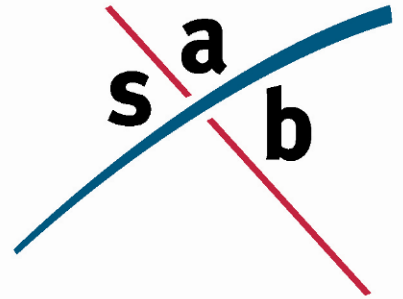
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

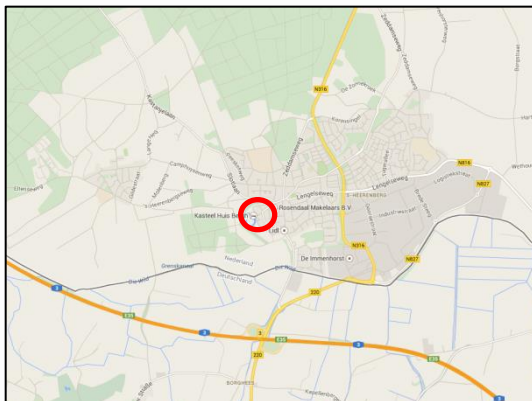
Briefrapport

aan: Gemeente Montferland
van: SAB
ons kenmerk: ZON/GEST/140400
datum: 29 september 2014
betreft: quick scan flora en fauna, Marktstraat en Hofstraat, 's-Heerenberg

AANLEIDING EN METHODE

Aan de Marktstraat en Hofstraat te 's-Heerenberg is men voornemens een aantal panden een andere bestemming te geven, waarbij mogelijk sprake is van sloop-, renovatie- en bouwwerkzaamheden. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 17 september 2014. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links topografische kaart met de globale ligging van het plangebied. Rechts luchtfoto met de globale ligging van het plangebied te 's-Heerenberg (bron Google Maps).

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

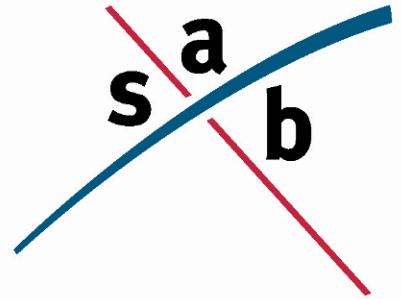
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt in het historische centrum van 's-Heerenberg (gemeente Montferland, provincie Gelderland). De gemeente Montferland grenst in het noorden aan gemeente Doetinchem, in het oosten aan gemeente Oude IJsselstreek, in het zuiden aan Duitsland en in het westen en noorden aan Zevenaar. Naast landbouwgrond zijn in de omgeving van 's Heerenberg voornamelijk het Kasteel Huis Bergh in het westen, de Rijn in het zuiden en het Bergherbos in het noordwesten de meest opvallende landschappelijke elementen. De dichtstbijzijnde grote stad is Doetinchem. Het plangebied zelf wordt begrensd door in het noorden de Hofstraat, in het oosten de Marktstraat, in het zuiden door appartementen aan de 's Gravenwal en in het westen aan de 's Gravenwal zelf.

In het plangebied bevinden zich verschillende gebouwen. Aan de kant van de Hofstraat en de Marktstraat bezetten deze gebouwen de gehele plangebiedgrens. Langs de 's Gravenwal groeien heesters en staat een uit bakstenen opgetrokken fietsenstalling. Aan de zuidkant van het plangebied staan geen gebouwen. Hier zijn parkeerplaatsen en openbaar groen (bomen en struiken) aanwezig. In het midden van het plangebied is een soort binnenplaats aanwezig. Foto's op de volgende pagina geven een impressie van het plangebied in zijn huidige staat.

Het is onduidelijk of in de nieuwe situatie delen van de gebouwen geamoveerd zullen worden. Het kan zijn dat de beoogde plannen allen inpandig worden gerealiseerd. Maar amoveren van de kantoorpanden aan de Hofstraat behoort tot de mogelijkheden. De voormalige pastorie (Hofstraat 7) blijft behouden. In plaats van de kantoorpanden kunnen drie royale woningen gerealiseerd worden.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

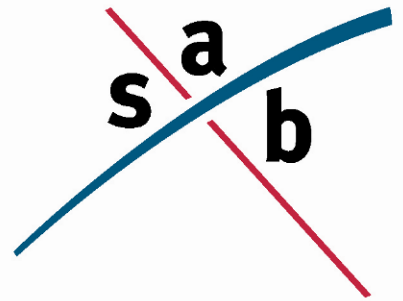
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Van linksboven naar rechtsonder: kantoorpanden met voormalige burgemeesterswoning aan de Marktstraat; gezien richting zuidwesten. Voormalige ingang van het gemeentehuis aan de Hofstraat; gezien richting oosten. Kantoorpanden aan de Hofstraat die misschien worden geamoveerd; gezien richting oosten. Voormalige pastorie; gezien vanaf hoek Hofstraat en 's Gravenwal richting zuidoosten. Binnenplaats met links achterkant van kantoorpanden aan de Hofstraat; gezien vanaf midden plangebied richting noordoosten. Achterzijde kantoorpand aan de Marktstraat; gezien van zuiden plangebied richting noordoosten.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

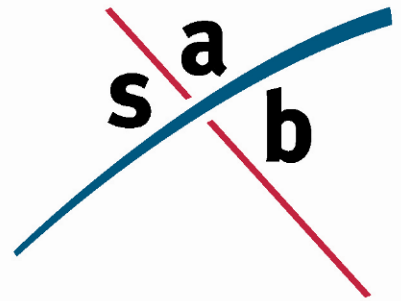
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden en het Gelders Natuurnetwerk (GNN). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. Het GNN, weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar deze dienen bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te 's-Heerenberg ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Duitse Hetter-Millinger Bruch op een afstand van ongeveer 5,0 km. Tussen het plangebied en dit natuurgebied is achtergrondverstoring aanwezig van elementen als bebouwing van de kern van 's-Heerenberg en de rijksweg E35. De geplande werkzaamheden zullen mogelijk lichte verstoring veroorzaken in de directe omgeving van het plangebied. Echter, deze verstoring is van beperkte omvang en zal daarom wegvallen tegen de reeds aanwezige achtergrondverstoring. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Duitse Natura 2000-gebied Hetter-Millinger Bruch is daarom uit te sluiten.

Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als GNN ligt op 250 meter afstand van het plangebied. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op 5,8 km en weidevogelgebied 18 km. Aangezien de geplande werkzaamheden tijdelijk hoogstens een kleine verstoring in alleen de directe omgeving van het plangebied veroorzaken, zullen, gezien de afstand, de geplande werkzaamheden geen negatief effect hebben op het GNN, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

SOORTENBESCHERMING

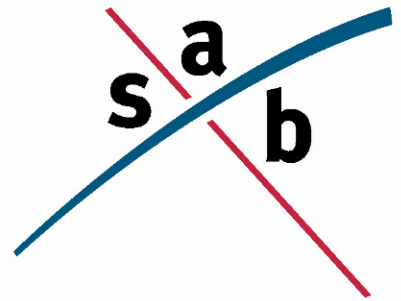
Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstrend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime

van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanebloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, gebruik maken van het plangebied, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en fauna (NDFF) komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde eekhoorn en bever voor. De eekhoorn leeft in oud bosrijk gebied. Het is afhankelijk van voldoende voedselaanbod in de vorm van zaden en noten (dennenappels, beukennoten, hazelnoten, eikels) en heeft veel beschutting en rust nodig. Deze factoren zijn in het plangebied niet aanwezig. Deze soort is derhalve niet in het plangebied aanwezig. De bever leeft in overgangsgebieden van land naar water, zoals in moerassen en langs beken, rivieren en meren. Een dergelijk overgangsgebied is in het plangebied niet aanwezig. De bever is derhalve niet in het plangebied aanwezig. Nader onderzoek naar strikt beschermde grondgebonden zoogdieren wordt niet noodzakelijk geacht.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen een aantal strikt beschermde vleermuissoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Deze soortgroep is voor wat betreft hun verblijfplaatsen te verdelen in twee groepen. De ene groep heeft zijn verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmering, etc.) en de andere groep vooral in bomen (in uitgerotte holtes, in spechtenholten, achter loszittend schors). In het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. Echter, deze worden niet geschikt geacht als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. De bomen zijn niet dik genoeg en bevatten geen duidelijke holten en loszittend schors. Sommige gebouwen in het plangebied bevatten open stootvoegen. Hier kunnen vleermuizen in kruipen om de achterliggende spouwmuur te bereiken. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten wordt derhalve noodzakelijk geacht.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij of watergang, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen in de vorm van een bomenrij of watergang aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat binnen het plangebied een essentiële vliegroute van vleermuizen aanwezig is.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

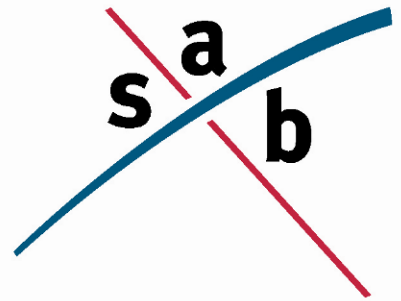
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Het is mogelijk dat vleermuizen boven het plangebied foerageren. In de binnenplaats zijn stukken waar weinig straatverlichting en een aantal bomen aanwezig zijn. Hier vinden vleermuizen genoeg beschutting en voedsel in de vorm van insecten. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat deze relatief kleine hoeveelheid bomen een groot aantal vleermuizen van voedsel kan voorzien. Er zullen hoogstens een paar vleermuizen foerageren in het plangebied. Het plangebied zal derhalve niet van essentieel belang zijn voor de voedselvoorziening voor de vleermuizenpopulatie rond het plangebied. Het is niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor vleermuizen. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied wordt niet noodzakelijk geacht.

Vogels

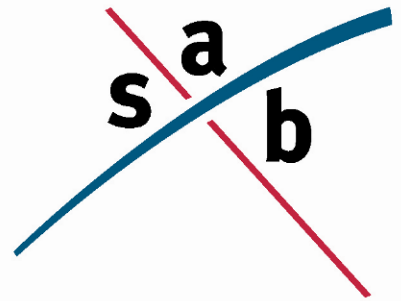
Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen binnen een kilometer van het plangebied meerdere jaarrond beschermde vogelsoorten voor. Kijkend naar het habitat ter plaatse zijn enkel nesten van huismus en gierzwaluw mogelijk in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook daadwerkelijk huismussen aangetroffen op de dakranden van de gebouwen in het plangebied aan de kant van de binnenplaats/parkeerplaats. Meerdere malen zijn deze huismussen onder de dakpannen gekropen. Nesten van de huismus zijn daarom met zekerheid aanwezig in het plangebied. Om een juiste beoordeling van het aantal mussennesten te krijgen en de effecten van het plan in kaart te brengen, is nader onderzoek in de periode van 1 april tot en met 15 mei (2015) naar deze vogelsoort noodzakelijk.

Huismussen aanwezig op de daken van het plangebied.

De gierzwaluw heeft kieren en spleten in voornamelijk daken van gebouwen nodig om een nest in te bouwen. In het plangebied zijn twee duidelijke geschikte spleten aangetroffen. Volgens waarneming.nl zijn ook waarnemingen van de gierzwaluw gedaan op minder dan enkele honderden meters van het plangebied. Gierzwaluwen zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Echter, gierzwaluwen zijn op dit mo-

ment ook niet meer in Nederland, maar op weg naar hun overwinteringsgebied. Het is derhalve op voorhand niet geheel uit te sluiten dat gierzwaluwen nesten hebben in de gebouwen van het plangebied. Nader onderzoek in de periode van 1 juni tot en met 15 juli (2015) is daarom noodzakelijk om zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soort.

Geschikte kieren voor gierzwaluwen als invliegopening naar een nest.

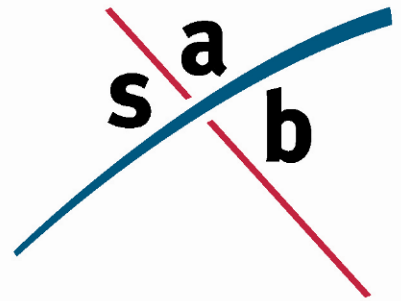
Gedurende het veldbezoek zijn de niet jaarrond beschermde vogelsoorten houtduif, merel en roodborst waargenomen. Deze en andere niet jaarrond beschermde vogelsoorten broeden gedurende de broedperiode mogelijk binnen het plangebied. Het is met een eenmalig veldbezoek buiten de broedperiode niet mogelijk alle broedende vogels in het plangebied in kaart te brengen. Bij ruimtelijke ingrepen wordt daarom altijd geadviseerd om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Het eventueel kappen van bomen en struiken, slopen van gebouwen en bouwrijp maken van het terrein dient dus buiten de broedperiode te worden gestart. Op deze manier zijn niet jaarrond beschermde vogelsoorten minder geneigd om in het plangebied een nest te bouwen en te gaan broeden, omdat ze verstoord worden door de sloop of bouw. Ze zullen dan elders een geschikte nestlocatie zoeken.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde reptielsoorten hazelworm en zandhagedis voor. Hazelwormen zijn vooral te vinden op bos- en heideterreinen, maar komen ook voor in houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen en kalkgraslanden. Aangezien dergelijke kenmerken niet aanwezig zijn in het plangebied, is aanwezigheid van de hazelworm niet te verwachten. De zandhagedis is voornamelijk te vinden op heide en in het duingebied met naar het zuiden geëxponeerde hellingen. Deze kenmerken zijn niet aanwezig in het plangebied, waardoor aanwezigheid van deze soort niet is te verwachten. Nader onderzoek naar strikt beschermde reptielsoorten is derhalve niet noodzakelijk.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen enkele strikt beschermde vissoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten kleine modderkruiper en bittervoorn. Aangezien geen permanent watervoerend element in het plangebied aanwezig is, is de aanwezigheid van deze soorten uitgesloten.

Vaatplanten, amfibieën, insecten, andere ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde amfibieën, insecten en andere ongewervelden voor. Strikt beschermde plantsoorten komen voor in gebieden met een bijzondere bodemsamenstelling en een stabiel ecosysteem, zoals blauwgrasland. Ook groeien vooral beschermde varensorten op oude en vochtige muren. In het plangebied zijn wel varens op muren aangetroffen, maar dit betroffen de niet beschermde soorten stekelvaren, muurvaren en mannetjesvaren. Gezien de afwezigheid van stabiele ecosystemen en het intensieve beheer van het groen, worden strikt beschermde plantensoorten niet verwacht in het plangebied.

Aangezien geen open water aanwezig is in het plangebied zijn amfibieën niet in staat zich er voort te planten. Amfibieën komen ook wel op het land voor, maar aangezien geen strikt beschermde amfibiesoorten in de directe omgeving zijn waargenomen, is aanwezigheid in het plangebied niet te verwachten.

Maar een zeer klein deel van de insecten en overige ongewervelden is beschermd. De beschermde soorten zijn gebonden aan een zeer specifieke en in Nederland zeldzame leefomgeving, zoals blauwgrasland of hoogveen. Dergelijke zeldzame natuur is in het plangebied niet aanwezig. Ook zijn (aanwijzingen van) deze soorten niet aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat dergelijke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek in het kader van de gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden, GNN, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden wordt noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van nesten of verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en vleermuizen wordt noodzakelijk geacht. Dit nader onderzoek dient in specifieke periodes te gebeuren.

- Huismus: aantal nesten kan geteld worden door twee veldbezoeken uit te voeren in de periode van 1 april tot en met 15 mei, met een minimale tussenperiode van 10 dagen.
- Gierzwaluw: aan- of afwezigheid van deze soort kan worden aangetoond middels 3 veldbezoeken in de periode van 1 juni tot en met 15 juli met een minimale tussentijd van 10 dagen.
- Vleermuizen: een volledig onderzoek bestaat uit minimaal 4 bezoeken. Twee zijn in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 30 dagen voor kraam- en zomerverblijfplaatsen. De andere twee dienen in de periode van 15 augustus tot en met 31 september te worden uitgevoerd, met een minimale tussenperiode van 20 dagen.

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. In dit specifieke geval houdt dit in dat bijvoorbeeld het eventueel slopen van de kantoorpanden aan de Hofstraat in één richting gebeurt, zodat eventueel aanwezige dieren de mogelijkheid hebben te vluchten. Verwijder daarom ook eerst alle deuren en ramen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

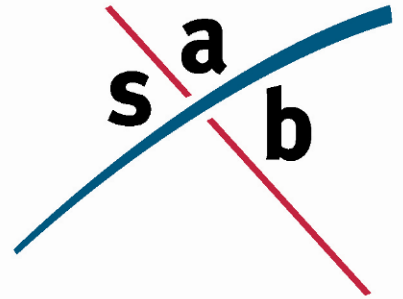
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

AANBEVELINGEN

Naast het bovenstaande advies dat noodzakelijk wordt geacht om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, zijn ook een aantal aanbevelingen te doen voor vrijwillige maatregelen die een positief effect hebben op de plaatselijke flora en fauna.

- Zo kunnen in de eventueel nieuw te bouwen woningen verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gerealiseerd. Vleermuizen veroorzaken zo goed als geen overlast als ze in een woning verblijven. Ze veroorzaken bijvoorbeeld geen geluidsoverlast, stankoverlast en schade aan de constructie van het huis. Het geschikt maken kan op twee manieren. Het inbouwen van speciale vleermuiskasten in de muren van de woning of het geschikt maken van de spouwmuur, zodat de vleermuizen hierin verblijven. Vleermuizen stellen bepaalde eisen aan dergelijke verblijfplaatsen. Mocht u hierin interesse hebben, verschaffen wij u graag de specifieke eisen die vleermuizen stellen.
- Als u nieuwe bomen of struiken wilt plaatsen, bevelen wij inheemse soorten aan. Insecten drinken de nectar en vleermuizen doen zich weer tegoed aan de insecten. Uitheemse soorten verschaffen minder (geschikt) voedsel dan inheemse soorten. Bessen van uitheemse soorten zijn bijvoorbeeld vaak giftig.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

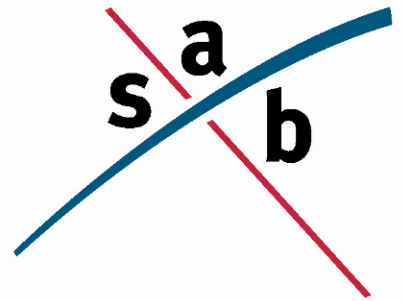
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.naturschutzinformationen-nrw.de

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl